

Hij denkt dat hij de enige is ter wereld die dit beroep uitoefent: mondstukspecialist. Hij verkoopt of maakt niets; alles wat Henk Rensink doet is al vijftienvier jaar adviezen geven aan blaasmusici over welk mondstuk het best bij hen past. Zijn klanten komen van over de hele wereld. Of het nu straatmuzikant is, een beroemde jazz-blazer uit New York of een hoornist van het Concertgebouworkest - al 10.000 blazers heeft Henk Rensink geadviseerd. En vaak wordt hij als dank omhelsd voor zijn advies. „Daar doe je het voor.”

Henk Rensink (61) uit Apeldoorn onderzoekt 5000 jaar ontwikkeling van mondstukken.

Een mondstuk is maatwerk

door **Madeleine Rood** foto's **Tom van Dijke**

Henk Rensink (61) is een rustige man, die zijn klanten in zijn atelier in Apeldoorn keurig ontvangt. Ooit begon hij zelf met spelen op een blaasinstrument, een euphonium. „Als ik de leeraar vragen stelde, haalde die zijn schouders op. Hij wist het ook niet. Later gaf ik zelf les en merkte ik dat veel problemen niet met de leerling of het instrument te maken hadden, maar juist terug te voeren waren op het mondstuk. Toen ben ik begonnen dat te onderzoeken.” Hij pakte het meteen grondig aan. „Ik dacht: 'Er is niks, dan ga ik zelf maar eens op onderzoek.'” Dus begon hij bij de Egyptenaren, Grieken en Romeinen en vervolgens onderzocht hij 5000 jaar ontwikkeling van mondstukken. „Ik heb gekeken naar de ontwikkeling en wat er in de loop der eeuwen is veranderd. Dat alles heb ik beschreven in 'Toonvorming bij koperblazers', dat in 1982 verscheen, in een gecombineerde uitgave met een aanvullend deel van fysiotherapeut/trompettist Hans Boschma. Een monnikenwerk, maar ik wilde zoveel mogelijk naar de wetenschappelijke en praktische kant goed werken leveren, zodat muzikanten er ook iets aan hadden.” Zijn boek was meteen een succes onder blazers; het lag op alle conservatoria. Voor veel blazers was het compleet nieuw én een eye-opener. Rensink: „Blazers volgden veel adviezen van leraren op wat betreft hun mondstuk, maar leraren wisten er eigenlijk ook niet het fijne van. Musici probeerden vaak maar wat

of namen gewoon het standaardmondstuk dat bij hun instrument werd geleverd. Maar standaardmensen zijn er niet, dus ook geen standaard mondstukken. Het is vaak meer een loterij of toeval dan gericht kiezen.” En dat terwijl veel blazers niet tevreden zijn met hun klank. „Mensen willen bijvoorbeeld een hoornklank, maar hebben een alttromboneklank. Het mondstuk is heel bepalend voor de klank, de stemming en het aanspreken van het instrument. Dat wil zeggen: speelt het instrument makkelijk of zwaar. Ik ga dan kijken waar het probleem ligt en probeer mensen wensen te vertalen in mondstukmogelijkheden. Maar dan moet ik de wensen wel goed helder krijgen.” Daarvoor heeft hij gerichte vragenlijsten. „Want meten is weten,” aldus Rensink. En zijn overtuiging is dat middelen moeten worden aangepast aan de mensen en niet dat de mensen zich aanpassen aan hun instrument. „Het is net als met een fiets. Natuurlijk kun je fietsen op een fiets met een vreemd zadel, waarvan de trappers niet goed staan afgesteld. Je kunt je aanpassen, maar het rijdt natuurlijk veel makkelijker als je een goede fiets hebt, die precies bij je past.” Het was pionierswerk. In de loop der jaren ontwikkelde hij zijn eigen methode, door te meten en zoveel mogelijk objectief vast te stellen wat voor iemand het juiste mondstuk is. Daarbij heeft hij ook contact met specialisten als tandartsen, logopedisten, fysiotherapeuten etcetera. En hij geeft voorlichting, schrijft in vakbladen en geeft lezingen. „Want mensen realiseren zich niet hoe belangrijk een mondstuk is. Ze zien het als bijkomstigheid. Maar ik maak ze bewust van de functie, door te publiceren, maar ook door docenten te ontvangen voor studiedagen. Die denken soms alles even in een dag te kunnen leren, maar ontdekken al heel snel dat er diepgaande kennis voor nodig is.”

Het mooie vindt hij dat hij musici vooruit kan helpen - van piccolotrompet tot bastuba en van es-klarinet tot bas-saxofoon. Dat

blijft zijn drijfveer om dit zeldzame vak uit te oefenen. „Mensen komen naar me toe met een bepaalde vraag of probleem. Koperblazers en houtblazers. Of het nou een notaris is die speelt in de plaatselijke big band of een professional uit de VS.” Laast ontmoette hij John Sas, een bastubaïst uit New York. Hij gaf een masterclass in Oostenrijk en kwam met een probleem waar hij al jaren mee bezig was. „Ik heb hem geadviseerd en hij sprong werkelijk een gat in de lucht toen hij het juiste mondstuk had.”

Zo zijn er meer blazers. Uit het Koninklijk Concertgebouworkest, uit diverse orkesten, bigbands, het Metropole Orkest en blazers die populaire zangers begeleiden. Maar ook veel amateurs komen bij hem langs. Voor 35 euro per consult krijgen ze advies. „Als je veel geld wilt verdienen, moet je een ander beroep kiezen. Er gaat weinig geld om, de muziek is geen sector van kapitaalkrachtige of snelle geldverdieners. Ik pak het niet zo commercieel aan, maar ik vind dat iedereen het moet kunnen betalen. Voor de notaris zal het een vriendenprijs zijn, maar de straatmuzikant moet ieder dubbeltje bij elkaar spelen. Maar ik doe het uit idealisme, om mensen verder te helpen. Dat zit in me. Daar waar ik kan, wil ik mensen helpen. En voor mij is er een logische link tussen techniek (hij studeerde werktuigbouwkunde, MR) en muziek.” Hiertoe heeft hij ook contact met bedrijven. „Als je de toekomst wilt behouden en je wilt blijven ontwikkelen, moet je naar beurzen en producenten. Ik bekijk regelmatig nieuwe mondstukken van firma's uit heel Europa. Zij vragen wat ik ervan vind. Maar daar verdien ik behalve goodwill geen geld mee; ik zit tussen de muzikant en de

winkelier in.” Een kwart eeuw geleden was er totaal geen complete informatie over mondstukken. „Ik deed het ook voor mezelf, omdat ik gefascineerd was door de toongeneratie, door het ontstaan van de toon. Ik vond het vreemd dat ik in een muziekgroep speelde en geen ideaal mondstuk had. Ik ben op zoek gegaan en heb het mondstuk door onderzoek en ontwikkeling op een hoger plan getild. Het vak mondstukkunde bestond niet, maar met alles wat ik op poten heb gezet, mag ik het inmiddels wel zo noemen. De ogen zijn open gegaan bij veel mensen, ook bij dirigenten van korpsen of blaaskapellen. Die vinden het verbazingwekkend hoeveel beter het klinkt, nu hun blazers het juiste mondstuk hebben. Het gaat er niet om, om elke blazer in een orkest hetzelfde mondstuk te geven. Maar juist als je alle trompettisten het mondstuk geeft dat bij hen past, krijg je een goede klankbalans. Dat krijg je een boekje, dat als iets moois klinkt.” Hij is 61 en heeft alles wat hij heeft ontwikkeld en onderzocht is consciëntieus gedocumenteerd. Alles zit in de computer en hij werkt aan een leergang. „Want het zou ontzettend jammer zijn als alle kennis, inzicht en ervaring verloren zou gaan.” Aan pensioen denkt hij absoluut niet, wel aan een opvolger. Wellicht zijn zoon of een neef? „Er is nog hoop,” aldus Henk Rensink.

